

Dorota Wyszowska

Jednostki samorządu terytorialnego w tworzeniu warunków do rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności na przykładzie gmin województwa podlaskiego

Ekonomiczne Problemy Usług nr 97, 255-267

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dorota Wyszowska

Uniwersytet w Białymstoku

**JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
W TWORZENIU WARUNKÓW DO ROZWOJU
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I INNOWACYJNOŚCI
NA PRZYKŁADZIE GMIN WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO**

Wprowadzenie

O wielkości wytwarzanego w regionie produktu krajowego brutto (PKB), a tym samym o bogactwie danego terytorium, w dużym stopniu decydują podmioty prowadzące działalność gospodarczą na jego terenie. Według aktualnych danych GUS, w Polsce działa 1,67 mln przedsiębiorstw, z czego większość (99,8%) to małe i średnie podmioty. Sektor MŚP jest zdominowany przez mikrofirmy, których udział w całkowitej liczbie przedsiębiorstw (96%) jest wyższy niż średnia europejska (91,8%). Wkład MŚP w tworzenie wartości dodanej brutto wynosi około 48%, a liczba pracujących w sektorze to 2/3 ogółu. Sektor ten generuje prawie połowę polskiego PKB (48,4%), przy czym najmniejsze przedsiębiorstwa – prawie jedną trzecią (30,4%)¹.

Podmioty gospodarcze z jednej strony decydują o przychodach jednostek samorządu terytorialnego (w postaci dochodów z podatków), z drugiej zaś MŚP tworzą miejsca pracy, dając zatrudnienie ludności (zmniejszając lub likwidując bezrobocie strukturalne), tworząc rynek zbytu dostawcom, a zatem pośrednio kształtując popyt na rynku na dobra i usługi wytwarzane przez nie same i inne podmioty. Liczba podmiotów tego sektora i ich kondycja finansowa ma duży

¹ *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2011, s. 13–21.

wpływ na poziom wynagrodzeń zatrudnionych w nich pracowników, co wpływa na ich warunki życia oraz wielkość reprezentowanego przez nich popytu.

Z punktu widzenia możliwości rozwoju gmin ważne jest wspieranie rozwoju MŚP. Liczba podmiotów, ich struktura, branża działalności, a także kondycja ekonomiczna wpływają bowiem bezpośrednio na sytuację gminy i jej mieszkańców. Samorządy odpowiedzialne za rozwój lokalny powinny więc dążyć do ułatwienia rozwoju i inicjowania przedsiębiorczości prywatnej, wykorzystując MŚP jako „koło zamachowe lokalnej gospodarki”.

Władza samorządowa powinna, w ramach posiadanych kompetencji, podejmować działania na rzecz powstawania i rozwoju podmiotów gospodarczych. Należy jednak zauważyć, że polskie samorządy, zwłaszcza na szczeblu lokalnym, nie mają pełnej swobody kształtowania przedsiębiorczości na swoim terenie. Postępujące zmiany w prawie dotyczącym funkcjonowania organów samorządowych jednak stworzyły władzom lokalnym pewne możliwości wpływania na procesy zachodzące w realnej sferze rozwoju gospodarczego. Zwiększono nie tylko zakres odpowiedzialności władz gmin za szeroko pojęty rozwój lokalny, ale także zakres kompetencji do samodzielnego podejmowania decyzji i kształtowania polityki finansowej².

Celem artykułu jest prezentacja możliwości oddziaływania jednostek samorządu terytorialnego (JST) na rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności. Przedstawiono w nim nie tylko rozważania oparte na analizie dostępnej literatury, ale przede wszystkim wybrane wyniki badań przeprowadzonych w 2012 roku w gminach województwa podlaskiego dotyczących realizowanych przez nie działań proprzedsiębiorczych i proinnowacyjnych³.

1. Działania gmin na rzecz wsparcia rozwoju przedsiębiorczości

W warunkach, w zasadzie, pełnej swobody lokalizacyjnej przedsiębiorców zadaniem władz gminy jest stworzenie jak najkorzystniejszych warunków do stabilnego i dynamicznego rozwoju gospodarczego danej jednostki terytorial-

² B. Słomińska, *Gmina w procesach stymulowania przedsiębiorczości*, „Samorząd Terytorialny” 2007, nr 3, s. 15.

³ Badania przeprowadzono w 2012 r. w ramach *Podlaskiej strategii innowacji – budowa systemu wdrażania*, realizowanej przez Uniwersytet w Białymstoku w partnerstwie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej (z Europejskiego Funduszu Społecznego), budżetu państwa oraz budżetu Województwa Podlaskiego.

nej. Sprowadza się to do zapewnienia konkurencyjnych w stosunku do innych gmin warunków do rozwoju przedsiębiorczości. W tym celu samorządy gminne wyposażono w takie instrumenty, jak możliwość opracowywania programów i strategii, działalność w sferze budżetu, uprawnienia regulacyjne w sferze prawa podatkowego i zagospodarowania przestrzennego, podejmowanie decyzji administracyjnych, zawieranie umów i porozumień oraz możliwość skorzystania ze środków pomocowych krajowych i zagranicznych⁴. Działania służące ogólnej poprawie sytuacji w gminie sprzyjają także polepszeniu warunków funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Uzależnienie bogactwa i możliwości realizacji zadań gmin od rozwoju przedsiębiorczości to istotny bodziec do podejmowania przez nie działalności na rzecz wspierania rozwoju przedsiębiorczości, między innymi z wykorzystaniem potencjału lokalnego i dostępnych środków zewnętrznych⁵. Gminy we własnym interesie powinny zwiększać możliwości konkurencyjne już funkcjonujących przedsiębiorstw i tworzenia sprzyjających warunków do uruchomienia kolejnych firm. Szczególnie powinny dbać o podmioty lokalne, które ze względu na swój charakter powinny się wpisywać na stałe w lokalną gospodarkę.

Z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że zarówno gminy bogate, jak i biedne wykorzystują praktycznie takie samo instrumentarium do wspierania rozwoju przedsiębiorczości⁶. Różnica polega głównie na skali stosowanych instrumentów, wielkości zaangażowanych środków finansowych i zaangażowaniu organizacyjnym. Bogatym gminom łatwiej jest niż biednym stosować poszczególne rozwiązania, zwłaszcza wymagające zaangażowania znacznych środków⁷.

W literaturze przedmiotu jest wiele klasyfikacji instrumentów oddziaływania gmin na rozwój lokalny, w tym na kształtowanie warunków do funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Wśród nich na uwagę zasługuje podział na:

⁴ B. Słomińska, dz.cyt., s. 23.

⁵ W ostatnich latach istotnym źródłem finansowania wszelkich projektów rozwojowych były środki z bezzwrotnej pomocy Unii Europejskiej. Jednostki samorządu terytorialnego, w tym głównie gminy, były zasadniczą grupą beneficjentów tych środków.

⁶ W obowiązujących przepisach prawnych jednoznacznie nie sprecyzowano uprawnień gmin do wsparcia przedsiębiorczości. Uwzględniając jednak domniemanie przypisania im wszelkich zadań do realizacji niezastrzeżonych do właściwości innych jednostek, można domniemywać, że to one są także odpowiedzialne za tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości.

⁷ W. Dziemianowicz, M. Mackiewicz, i. in., *Wspieranie przedsiębiorczości przez samorząd terytorialny*, PARP, Warszawa 2000, s. 8–14.

- a) instrumenty dochodowe – wszelkiego rodzaju zwolnienia i ulgi podatkowe, a także obniżenia stawek maksymalnych w podatkach lokalnych, zwłaszcza w odniesieniu do podatku od nieruchomości;
- b) instrumenty wydatkowe – dotyczące inwestycji ukierunkowanych na poprawę atrakcyjności inwestycyjnych gminy, do których można zaliczyć projekty zmierzające do poprawy dostępności komunikacyjnej, wsparcia instytucji otoczenia biznesu itp.

Samorząd gminny, wykorzystując te instrumenty, powinien podejmować różne działania stymulujące rozwój gospodarczy. W stymulowaniu rozwoju przedsiębiorstw coraz ważniejsza jest ich zdolność do tworzenia, a co najmniej absorpcji innowacji, ponieważ jest to istotny czynnik ich konkurencyjności. W podejmowanych działaniach na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w gminach szczególne znaczenie ma więc wspieranie ich innowacyjności oraz innowacyjności podmiotów prowadzących działalność na ich terytorium.

Dotychczas przeprowadzono wiele badań działalności jednostek samorządu terytorialnego sprzyjającej rozwojowi przedsiębiorczości, na przykład przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości czy różne instytucje i uczelnie przygotowujące strategie sektorowe lub horyzontalne.

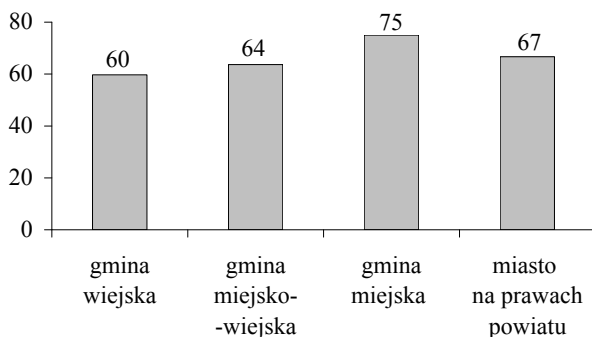
W celu rozpoznania podejścia gmin z terenu województwa podlaskiego do wspierania rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności przeprowadzono w styczniu 2012 roku badania we wszystkich podstawowych jednostkach samorządu terytorialnego z tego terenu. Wybrane wyniki badań zaprezentowano w dalszej części artykułu.

2. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności przez podlaskie gminy w świetle przeprowadzonych badań

Badanie ankietowe (telefoniczne) przeprowadzono wśród 118 urzędów gmin/miast województwa podlaskiego. Na pytania zawarte w ankiecie z różnych przyczyn nie odpowiedziało 18 gmin. Wśród ankietowanych jednostek ponad połowa to gminy wiejskie. Ponadto w ankiecie uczestniczyły 22 gminy miejsko-wiejskie oraz 8 gmin miejskich (na 13 gmin z tym statusem). Przebadano także 3 miasta na prawach powiatu: Białystok, Łomżę i Suwałki⁸.

⁸ Uwzględniając liczbę przebadanych jednostek, można przyjąć, że jest ona wystarczająca do tego, by wyniki uogólnić na całą populację.

Ankieta dotyczyła zagadnień związanych ze wspieraniem przez te jednostki przedsiębiorczości i innowacyjności podmiotów oraz postrzegania przez nie potrzeby uwzględniania zagadnienia innowacyjności w dokumentach rozwojowych. Z analizy ankiet wynika, że 62 gminy prowadziły działania wspierające działalność innowacyjną. Najwięcej, bo około 75%, stanowiły gminy miejskie, a najmniej – 60% gminy wiejskie. Strukturę gmin wspierających działalność innowacyjną według rodzaju przedstawiono na wykresie 1.

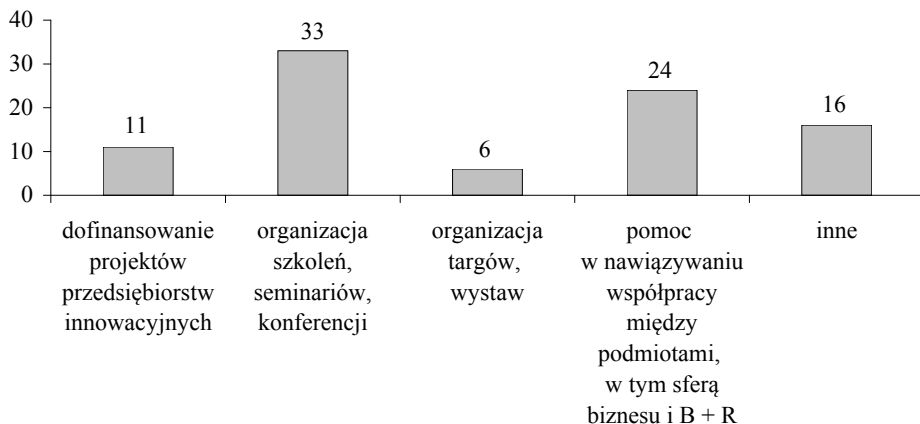

Wykres 1. Odsetek gmin wspierających działalność innowacyjną według typów (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Oprócz zidentyfikowania samego faktu prowadzenia wsparcia działalności innowacyjnej starano się także podkreślić, jakiego typu są to działania. Gminy prowadzące tego typu działania wymieniały głównie organizowanie szkoleń, seminariów i konferencji oraz pomoc w nawiązywaniu współpracy między podmiotami, w tym także ze sferą biznesu i B + R, dofinansowywanie projektów przedsiębiorstw innowacyjnych oraz organizowanie targów i wystaw (wykres 2).

Część gmin jako inne działania wymieniła modernizację gminy przez podejmowanie inwestycji infrastrukturalnych, współpracę między gminami, wspieranie działalności inwestycyjnej przedsiębiorców, wspomaganie działań rolników, wspieranie projektów uzbrojenia terenów, tworzenia ośrodków przedsiębiorczości i izb gospodarczych. Spośród szkoleń, seminariów i konferencji aż 73% dotyczyło rozwoju przedsiębiorczości. Spotkania takie w ostatnich trzech latach gminy organizowały najczęściej od trzech do czterech razy, ale również jeden–dwa razy i pięć–sześć razy. Tematyka prowadzonych, przez gminy szkoleń najczęściej obejmowała pozyskiwanie przez podmioty środków z bezzwrotnej pomocy unijnej oraz zakładanie działalności gospodarczej.

Wykres 2. Liczba gmin deklarujących podejmowanie działań wspierających innowacyjność według ich rodzaju

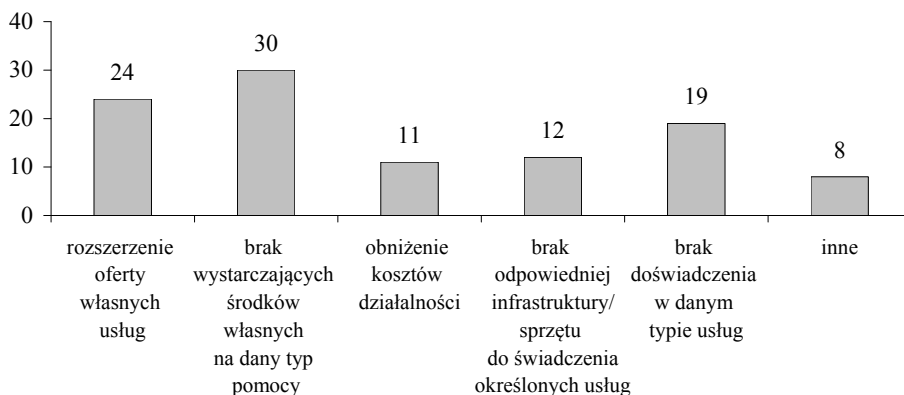
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Gminy województwa podlaskiego oprócz działań wspierających innowacyjność promowały także projekty szeroko rozumianej innowacyjności – 34% badanych jednostek. Najczęściej były to gminy miejskie (63% ankietowanych gmin) zainteresowane podmiotami innowacyjnymi oraz organizowaniem akcji reklamowo-promocyjnych, seminariów i konferencji. Aż 56% gmin stwierdziło, że współpracuje z instytucjami wspierającymi innowacyjność, najczęściej były to gminy miejskie (75%), a w mniejszym stopniu miasta na prawach powiatu i gminy miejsko-wiejskie. Najslabiej pod tym względem wypadły gminy wiejskie, gdyż tylko 54% spośród nich prowadziło taką działalność.

Współpraca gmin z instytucjami wspierającymi innowacyjność najczęściej ograniczała się do kontaktów z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. W znacznie mniejszym stopniu gminy nawiązywały współpracę ze szkołami wyższymi i instytucjami otoczenia biznesu. Tylko w dwóch przypadkach jako instytucje współpracy wymieniono jednostki z sektora B + R, z wyłączeniem szkół wyższych.

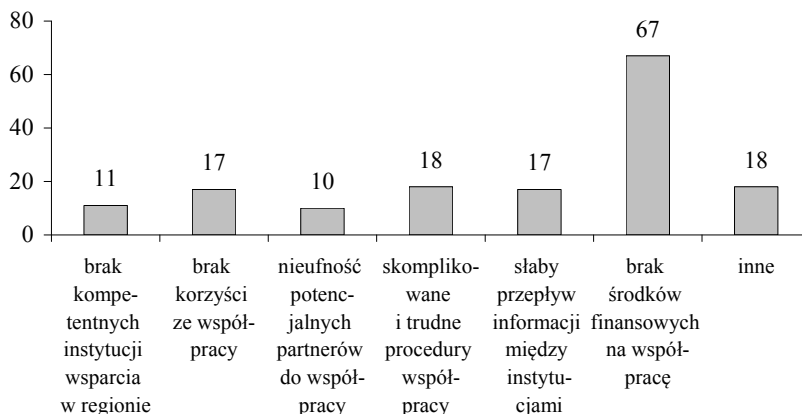
Jako powód nawiązywania współpracy z innymi instytucjami wspierającymi innowacyjność gminy najczęściej wymieniały brak wystarczających środków własnych na dany typ pomocy, a także chęć rozszerzenia oferty własnych usług. Problemem, który chciały rozwiązać przez współpracę, był brak doświadczenia w danym typie usług. Pozostałe powody współpracy to brak odpowiedniej infra-

struktury lub sprzętu do świadczenia określonych usług, dążenie do obniżenia kosztów, rozwój infrastruktury drogowej, podnoszenie jakości pracy urzędu, kwalifikacji urzędników, chęć poznania zagadnień innowacyjności oraz rozwoju i promowania własnej gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi na pytanie o przyczyny nawiązywania współpracy przedstawiono na wykresie 3.

Wykres 3. Powody nawiązywania współpracy z instytucjami wspierającymi innowacyjność (liczba gmin)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

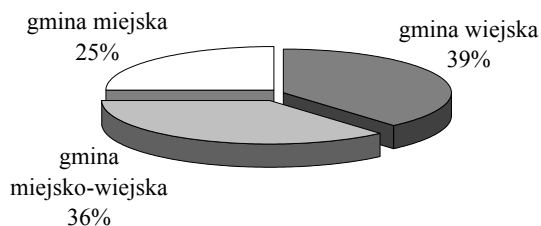

Wykres 4. Rozkład odpowiedzi gmin w zakresie barier w nawiązywaniu współpracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Najczęstszą przeszkodą podawaną przez gminy w podejmowaniu lub prowadzeniu współpracy był brak środków finansowych. Wskazywano również na brak wymiernych korzyści ze współpracy, słaby przepływ informacji między instytucjami, skomplikowane procedury współpracy, bariery prawne, brak zainteresowania współpracą ze strony podmiotów gospodarczych oraz zbyt mały wybór jednostek, z którymi można podjąć współpracę. Siedem gmin nie zauważyło żadnych barier (wykres 4).

Wśród pytań ankiety dwa dotyczyły korzystania przez gminy z finansowej pomocy z zewnątrz, przeznaczonej na wspieranie przedsiębiorczości i innowacyjności, którą otrzymano w ciągu ostatnich trzech lat. Okazało się, że około jednej trzeciej gmin skorzystała z takiej pomocy, a uzyskane w ten sposób środki przeznaczyły na wspieranie przedsiębiorczości (wykres 5).

Wykres 5. Odsetek gmin, które w ostatnich trzech latach skorzystały z finansowej pomocy z zewnątrz na wsparcie przedsiębiorczości

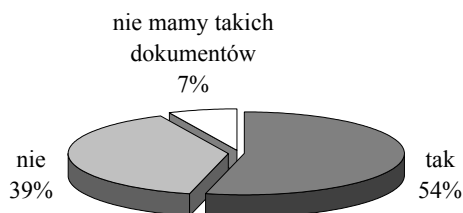
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Gminy, które skorzystały z finansowej pomocy z zewnątrz na wspieranie przedsiębiorczości, jako źródło jej pochodzenia podały głównie środki z budżetu Unii Europejskiej (33%). Rządziej były to środki publiczne krajowe (4%) i środki publiczne regionalne (1%). W dwóch przypadkach wskazano na inne źródła: środki ponadregionalne i pozyskane z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Nieco mniej gmin (37%) skorzystało z finansowego wsparcia z zewnątrz przeznaczonego na wspieranie innowacyjności. Były to wszystkie miasta na prawach powiatu, 63% gmin miejskich, 33% gmin wiejskich i 32% gmin miejsko-wiejskich. Co ciekawe, około 61% badanych gmin skorzystało z finansowej pomocy z zewnątrz zarówno na wsparcie przedsiębiorczości, jak i innowacyjności. Podobnie jak w przypadku wspierania przedsiębiorczości, gminy jako źródła pomocy

z zewnątrz przeznaczone na wspieranie innowacyjności wskazywały przede wszystkim na środki pochodzące z Unii Europejskiej.

Do rozwoju gminy i stworzenia korzystnych warunków do funkcjonowania podmiotów gospodarczych niezbędne jest posiadanie strategicznych dokumentów rozwojowych, zawierających między innymi zapisy zmierzające lub mogące przyczynić się do poprawy innowacyjności gminy. Z przeprowadzonych badań wynika, że dokumenty strategiczne ma ponad 90% gmin, w tym 58% gmin umieściło w swoich strategicznych dokumentach rozwojowych zapisy, które mogą się przyczynić do poprawy innowacyjności (wykres 6).

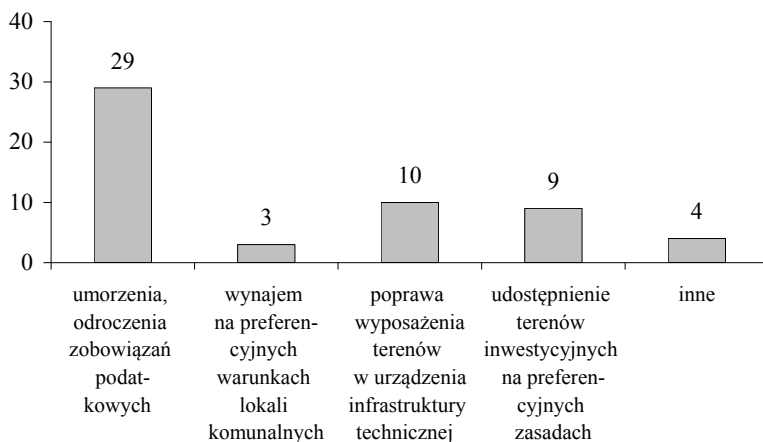

Wykres 6. Struktura odpowiedzi respondentów na pytanie, czy w ich strategicznych dokumentach znajdują się zapisy działań innowacyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Spośród gmin mających strategiczne dokumenty rozwojowe, działania mogące przyczynić się do poprawy innowacyjności zapisało 71% gmin miejskich, 70% gmin wiejsko-miejskich, dwa miasta na prawach powiatu oraz 52% gmin wiejskich. Dążąc do poprawy sytuacji na swoim terytorium, gminy zabiegały o podmioty innowacyjne. W tym celu 37% gmin zastosowało różnego rodzaju preferencje. Zaledwie 2% gmin deklarowało, że nie ma takich możliwości prawnych, a w 61% przypadków, że nie stosują żadnych ułatwień.

Stosowane przez gminy preferencje to przede wszystkim umorzenia i odroczenia zobowiązań podatkowych. Około 10% badanych gmin wspierało podmioty innowacyjne przez poprawę wyposażenia terenów w urządzenia infrastruktury technicznej, na przykład drogi, system wodno-kanalizacyjny czy udostępnienie terenów inwestycyjnych na preferencyjnych zasadach. Gminy stosowały także inne formy wsparcia innowacyjności: ulgi podatkowe dla nowych przedsiębiorców, inwestycje w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego czy preferencyjne zasady zbytu nieruchomości (wykres 7).

Wykres 7. Liczba gmin według rodzajów stosowanych preferencji

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości może być także oparte na uruchomieniu na terenie gminy punktów informacyjno-doradczych, w których osoby i podmioty mogą korzystać z fachowej wiedzy i pomocy wykwalifikowanych pracowników. Według deklaracji ankietowanych gmin ponad połowa (54%) miała na swoim terenie punkty informacyjno-doradcze dla mieszkańców zamierzających podjąć działalność gospodarczą, w tym innowacyjną. W 54% z nich prowadzono monitoring świadczonych usług. Na terenie gmin najczęściej znajdował się tylko jeden punkt informacyjno-doradczy, a tylko trzy gminy miały więcej takich punktów (w jednej gminie były cztery, a w dwóch po dwa).

Znacznie mniej, bo 31% ankietowanych gmin, miało na swoim terenie punkty informacyjno-doradcze dla przedsiębiorców, którzy już prowadzą działalność gospodarczą, w tym działalność innowacyjną, z tego w niespełna 42% z nich prowadzono monitoring usług i liczby obsługiwanych klientów.

Z równoległe przeprowadzonych badań wśród podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wynika, że tylko 64 jednostki na 179 podmiotów, które zadeklarowały prowadzenie działalności innowacyjnej, uznały jednostki samorządu terytorialnego za ważne źródło informacji o innowacjach⁹.

⁹ Badaniem objęto 500 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON prowadzących działalność zaliczaną do wysokiej lub średniowysokiej techniki w przetwórstwie przemysłowym i usług wysokiej techniki, mających swoją siedzibę na terenie województwa podlaskiego.

Można zatem stwierdzić, że samorzady, w tym gminy, nie są wystarczająco aktywne w kreowaniu innowacyjności podmiotów.

Zakończenie

Głównym celem działalności lokalnych władz samorządowych, oprócz ustawowego obowiązku zaspokojenia zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej, jest tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju gospodarczego gmin, między innymi przez skuteczne stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości.

Można stwierdzić, że gminy realizujące nowe inwestycje są otwarte na inicjatywy gospodarcze. Zapewniają one inwestorom przyjazny klimat i profesjonalną obsługę oraz wspierają przedsiębiorców mających zamiar rozpocząć działalność i już funkcjonujących na rynku (w tym zwłaszcza innowacyjnych), czyli dbają o rozwój lokalnej przedsiębiorczości.

B. Słomińska prezentuje pogląd, że obowiązek dbania przez organy samorządu o rozwój gospodarczy i wspieranie przedsiębiorczości wynika przede wszystkim z uzależnienia dochodów gmin od wpływów z podatków dochodowych od osób fizycznych i prawnych, a więc od liczby i kondycji mieszkańców oraz działających w gminie podmiotów gospodarczych. W ten sposób interes gminy sprzężono z interesem poszczególnych członków społeczności lokalnej. Rozwój miejscowych firm pośrednio gwarantuje rozwój całej gminy. Z uwagi na takie zależności gmina powinna być zainteresowana wspieraniem rozwoju lokalnej przedsiębiorczości¹⁰.

Oferta dla przedsiębiorców powinna być kompleksowa i dotyczyć różnego rodzaju działań, takich jak wyposażenie infrastrukturalne, podwyższanie kwalifikacji zasobów ludzkich, rozwój potencjału intelektualnego, kreowanie i promowanie postaw przedsiębiorczych, wspieranie podmiotów innowacyjnych i instytucji otoczenia instytucjonalnego, a także w miarę możliwości stosowanie zachęt finansowych.

W dobie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy coraz większe znaczenie ma wspieranie działalności innowacyjnej oraz przedsiębiorstw zainteresowanych tego typu działalnością. Z badań przeprowadzonych w gminach województwa podlaskiego wynika, że większość z nich (62%) wspiera działalność innowacyjną.

¹⁰ B. Słomińska, dz.cyt., s. 19.

Aby zintensyfikować swój rozwój większość w ostatnich trzech latach skorzystała z finansowej pomocy z zewnątrz, zarówno na wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, jak i innowacyjności. Z finansowych dotacji z zewnątrz przeznaczonych na wspieranie innowacyjności skorzystały wszystkie miasta na prawach powiatu i większość gmin miejskich, a z tych przeznaczonych na wsparcie przedsiębiorczości – przede wszystkim gminy wiejskie i miejsko-wiejskie i żadne miasto na prawach powiatu. Rozwój i wsparcie innowacyjności jest możliwe także dzięki uchwalaniu i wdrażaniu zapisów strategicznych dokumentów rozwojowych. Takie dokumenty lub zapisy dotyczące wspierania innowacyjności ma ponad 60% gmin, w tym większość gmin miejskich i miejsko-wiejskich.

Literatura

- Dziemianowicz W., Mackiewicz M. i. in., *Wspieranie przedsiębiorczości przez samorząd terytorialny*, PARP, Warszawa 2000.
- Krajewski K., *Gmina jako podmiot tworzący warunki rozwoju przedsiębiorczości lokalnej, w: Przedsiębiorczość – aspekty finansowe i społeczne*, Księga jubileuszowa z okazji osiemdziesięciolecia prof. dr. hab. Jana Sliwy, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2010.
- Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2011.
- Raport metodologiczny z badań ankietowych realizowanych w ramach projektu „Podlaska strategia innowacyjności – budowa systemu wdrażania”*, Centrum Badań Rynkowych i Społecznych Sp. z o. o., styczeń 2012.
- Saar M.A., *Jak samorządy lokalne mogą wspierać rozwój przedsiębiorczości?*, Wydawnictwa Fachowe Cedetu.pl, Warszawa 2011.
- Słomińska B., *Gmina w procesach stymulowania przedsiębiorczości*, „Samorząd Terytorialny” 2007, nr 3.

**SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN CREATION OF THE CONDITIONS
FOR THE DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURSHIP AND INNOVATION
PODLASKIE VOIVODSHIP GMINAS – CASE STUDY**

Summary

Self-government entities undertake various activities to support the development of entrepreneurship and innovation. On one hand, it is the result of their income being dependent of the number and financial position of companies with a business seat on the entities' territory, and the care to increase the level of regional/local development they are responsible for, on the other. Although there are no evident statutory provisions referring to the entities' rights to affect entrepreneurship development, they do try to support entrepreneurship and innovation.

The research shows, however, that these activities are diverse. One can venture a statement that the wealthier the entity, the wider the scope of its activities undertaken to stimulate economic activity. This, in turn, leads to broadening the developmental gap between the entities.